

ПЕРСПЕКТИВА

ЕНЕРГОАТОМ
ENERGOATOM

Тижнева газета

№6 (1479) 8 лютого 2020 р.

Заснована в 1991 році

ГЕНЕРАЛЬНИМ ДИРЕКТОРОМ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ АЕС ПРИЗНАЧЕНО АНДРІЯ КОЗЮРУ

Останні п'ятнадцять років біля керма Хмельницької АЕС стояв знаний у атомній енергетиці фахівець Микола Сергійович Панащенко. Він був науковим керівником пуску другого енергоблока ХАЕС, а під час каденції станція визнала кращою в галузі, перший енергоблок отримав ліцензію на продовження експлуатації. У цей час проведено обґрунтування можливостей роботи енергоблока ВВЕР-1000 у режимі маневрування. Проведено громадські слухання з позитивним результатом щодо будівництва 3 та 4 енергоблоків на майданчику ХАЕС. Здійснено найбільший у галузі обсяг робіт з модернізації в рамках «Комплексної (зведеної) програми підвищення рівня безпеки енергоблоків України». Зрештою 2016 року перший енергоблок досяг найвищого коефіцієнту використання встановленої потужності – 86,7 відсотка і виробив рекордну кількість електроенергії – 7618 кВт*год.

Т.в.о. президента Енергоатома Павло Павлишин під час представлення на ХАЕС нового

шкільні роки пройшли у Старокостянтинові. Праця на найбільшому підприємстві Хмельниччини зобов'язує до послідовних дій, серед яких насамперед завершення ремонтної кампанії на генераторі енергоблока №1. З біографічних даних Андрія Ростиславовича Козюра ми знаємо, що народився у смт. Рузаївка Кокчетавської області (Казахстан). У 2002 році закінчив Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», здобувши спеціальність «інженер-електрик». У тому ж році прибув на Рівненську АЕС. Трудову біографію розпочав інженером з ремонту релейного захисту та автоматики головної схеми ВРП-750. З 1 січня 2005 року Андрій Ростиславович переведений на посаду заступника начальника електроцеху з ремонту. 4 жовтня 2013 року його призначено заступником головного інженера з електрообладнання та систем контролю і управління. Одружений. Разом із дружиною виховують двох доньок.

З 4 лютого 2020 року приступив до виконання обов'язків генерального директора ВП ХАЕС на підставі наказу ДП «НАЕК «Енергоатом» від 03.02.2020 №99-к.

В ході імprovізованої прес-конференції для персоналу ХАЕС у т.в.о. президента Енергоатома Павла Павлишина поцікавились планами щодо продовження будівництва енергоблоків №3 та №4, інших перспектив станції. Керманіч компанії зазначив, що передбачений проєктом енергомист «Україна – ЄС» буде реалізовуватись, оскільки в Україні найближчим часом буде надлишок близький до півтора-двох мегават, і електроенергію за таких умов вигідно продавати.

Щодо означених третього та четвертого енергоблоків, то Україні нині потрібні компенсуючі потужності і планується розвивати малі модульні реактори, які мають можливість маневрувати.

Голова профкому «НАЕК «Енергоатом» Олексій Лич висловив сподівання, що соціальне партнерство на Хмельницькій АЕС матиме стабільне продовження і характеризуватиметься позитивними тенденціями, а Миколі Сергійовичу Панащенку вручив екземпляр книги «Стрімка вертикаль» із описом життєвого шляху та вибраними статтями про діяльність на Хмельницькій АЕС.

Віктор Гусаров

На знімках: генеральний директор ХАЕС Андрій Козюра та т.в.о. президента компанії «НАЕК «Енергоатом» Павло Павлишин; голова профкому «НАЕК «Енергоатом» Олексій Лич вручає книгу Миколі Панащенку

Фото автора

генерального директора висловив Миколі Панащенку подяку за п'ятнадцятирічну працю, значний особистий вклад у становлення і розвиток Хмельницької АЕС. Він висловив сподівання, що досвід Миколи Сергійовича буде корисним на посаді головного консультанта президента компанії на майданчику Хмельницької АЕС.

Також керівник ДП «НАЕК «Енергоатом» Павло Павлишин представив колективу Хмельницької АЕС нового генерального директора станції Андрія Козюра. Новопризначений очільник станції зазначив, що доля дала йому шанс повернутись у рідні місця, адже дитинство і

РЕМОНТНІ РОБОТИ ТРИВАЮТЬ

Серйозним випробуванням для колективу ХАЕС став ППР на першому енергоблоці з виконанням масштабної програми заходів в рамках продовження його терміну експлуатації. Очікуваного пуску, який мав відбутися 27 січня поточного року, не сталося, і конкретні терміни відновлення роботи енергоблока наразі не називаються.

За словами начальника електроцеху Вячеслава Семенова, при проведенні пускових операцій було виявлено обрив кола ротора турбогенератора. Місце обриву, як вдалося встановити після ряду перевірок і досліджень, знаходиться в обмотці ротора генератора. Наразі триває розбирання ротора, ремонтники вже дісталися до місця дефекту, який ніяк не проявляв себе в статичному стані. Проблема стала очевидною в ході пускових операцій при 1600-1700 обертах. До слова, з подібним дефектом не стикалися на жодному майданчику, неочікуваним він був для нас.

Зараз усі зусилля атомників ХАЕС спрямовані на визначення обсягів робіт, часових рамок, необхідних запчастин і матеріалів. Персонал працює напружено, тривають консультації з «Електросилою» (Санкт-Петербург), «Електроважмашем» (Харків), General Electric (Вроцлав, Польща). У роботах задіяні фахівці ВП «АРС», вочевидь залучатиметься персонал з інших майданчиків.

Власна інформація

ФІЗИЧНИЙ ЗАХИСТ ХАЕС - НА РІВЕНЬ СВІТОВИХ ВИМОГ

На Хмельницькій АЕС введено у дослідну експлуатацію новий пульт фізичного захисту. Це стало приводом для робочої наради за участі представників шведського регулюючого органу з радіаційної безпеки (SSM) та норвезького органу з радіаційного захисту (NRPA), Енергоатома, корпорації «ТСМ Груп», як головного проєктанта, та фахівців, які опікуються фізичним захистом електростанції. Метою зустрічі стали здобутки співробітництва у галузі ядерної захищеності та фізичного захисту Хмельницької АЕС із іноземними інвесторами. Саме завдяки цьому співробітництву реалізовано проєкт технічної допомоги у сфері фізичного захисту ХАЕС, яким опікуються Швеція та Норвегія. Безпосереднім виконавцем робіт є корпорація «ТСМ груп», що тривалий час співпрацює із фахівцями Хмельницької АЕС.

Під час візиту іноземні партнери оглянули оснащений сучасною апаратурою центральний пульт системи фізичного захисту. Він відповідає передовим вимогам і стане робочим інструментом у функціонуванні відповідної служби.

Відкриваючи робочу нараду, заступник генерального директора з фізичного захисту і режиму Олег Редзинець зазначив, що проєкт має неабияку історію і допомога іноземних партнерів із Швеції та Норвегії була дієвою та вчасною.

Заступник генерального директора з капітального будівництва Хмельницької АЕС Олег Рахлінський у вітальному слові висловив впевненість у подальшій співпраці із закордонними партнерами.

Варто нагадати, що саме спеціалісти управління капітального будівництва, роботою якого опікується Олег Васильович, брали активну участь у підготовці документації та супроводі основних робіт. Саме ж спорудження приміщення пульта фізичного захисту було довірено ПАТ УБ ХАЕС, як генеральному підряднику, субпідрядником виступило ТОВ БМУ-4, яким керує Володимир Сірук. Працівники цього підрозділу займалися загально-будівельними роботами – від спорудження до встановлення сантехніки.

У проєктуванні фундаменту споруди взяв активну участь колишній начальник конструкторсько-технологічного відділу Хмельницької АЕС, почесний винахідник СРСР Л.Подковенко. Леонтій Павлович, на жаль, вже відійшов у потойбіччя. Символічним є те, що його внук Олексій Васильєв, який працює начальником відділу забезпечення експлуатації інженерно-технічних засобів служби фізичного захисту, буде виконувати свої професійні обов'язки саме у цьому приміщенні.

Шведський представник регулюючого органу з радіаційної безпеки Ларс ван Дассен висловив задоволення від плідної співпраці з українськими колегами. Йому випала нагода стати свідком трьох етапів реалізації проєкту – початку будівництва, завершення зведення будівлі та введення пульта фізичного захисту у дослідну експлуатацію.

Під час україно-шведсько-норвезької зустрічі всіма сторонами наголошувалося на важливості забезпечення надійної системи фізичного за-

хисту ядерного об'єкта, її модернізації у відповідності зі світовими стандартами.

Президент корпорації «ТСМ груп» Олександр Охріменко високо оцінив співпрацю з українськими енергетиками. Системи фізичного захисту ХАЕС, що розробляються його колегами, відповідають вимогам національного законодавства у сфері фізичного захисту ядерних установок, ядерних матеріалів, інших джерел іонізуючого випромінювання на об'єктах ядерної енергетики.

Спеціалісти компанії «ТСМ груп» безпосередньо створювали комплекс інженерно-технічних засобів фізичного захисту обох енергоблоків станції, також розробили проєктно-кошторисну документацію технічного переоснащення комплексу та технологічної частини Центрального пульта фізичного захисту (ЦПФЗ) ХАЕС. Реалізацію проєкту «Технічне переоснащення комплексу інженерно-технічних засобів системи фізичного захисту енергоблоку №1» було розпочато ще у 2014 році. У новозбудованій будівлі знаходиться центральний пульт та приміщення для навчання персоналу, яке використовуватиметься і для засідань антикризового штабу у рамках антитерористичних навчань. Сучасний центральний пульт системи фізичного захисту дозволить мінімізувати вплив людсь-

ного захисту, обліку та контролю ядерних матеріалів. На Хмельницькій АЕС ще 2000 року почалась реалізація масштабного проєкту зі створення сучасного комплексу інженерно-технічних засобів фізичного захисту. Хмельницька АЕС стала першою атомною станцією України, оснащеною передовим комплексом. Досвід із впровадження його у дію став принагідним у 2004 році, коли виконувалися заходи зі створення аналогічного, але ще більш сучасного комплексу для другого енергоблоку ХАЕС. Реалізація таких заходів була обов'язковою умовою отримання Хмельницькою АЕС ліцензії на експлуатацію нового енергоблоку. У введенні в експлуатацію другого енергоблоку є заслуга і працівників СФЗ, що організовували та забезпечували у період добудови контрольований доступ на територію Хмельницької АЕС персоналу будівельно-монтажних організацій та надійне збереження товарно-матеріальних цінностей. Варто відзначити, що реконструкція постійного периметру ХАЕС у 2012 році дозволила оснастити підрозділ охорони не тільки сучасними засобами виявлення, а й комп'ютеризованою системою відображення спроб проникнення на територію об'єкта. Проведено модернізацію комплексу інженерно-технічних засобів фізичного захисту реакторного і турбінного відділень та резервних дизель-електростанцій першого енергоблоку. Тепер до цього переліку приєднався і новий центральний пульт фізичного захисту.

Під час зустрічі із представниками ЗМІ заступник генерального директора ХАЕС з фізичного захисту і режиму Олег Редзинець відзначив:

- Реалізація міжнародного проєкту через певні обставини дещо затягнулась у часі. Але завдяки шведським та норвезьким партнерам вдалося його благополучно втілити. Зараз центральний пульт фізичного захисту перебуватиме у дослідній експлуатації. Надіємось, що цього горіч його вдасться перевести у промислову експлуатацію. Ми сподіваємось на тривалу міжнародну співпрацю, яка дасть можливість сферу забезпечення фізичного захисту Хмельницької АЕС підняти на ще вищий сучасний рівень.

Олександр Шустерук
Фото автора

кого фактора, вдосконалити рівень фізичного захисту та ядерної безпеки на Хмельницькій АЕС. Після втілення усіх заходів, які передбачені проєктом, ХАЕС стане атомною електростанцією з надсучасним обладнанням у плані системи фізичного захисту.

- Посилення фізичного захисту і оборони ядерних об'єктів - процес безперервний. Ми вже зараз чуємо певні пропозиції від спеціалістів фізичного захисту, щодо подальшої модернізації систем, які зараз вводяться в експлуатацію. І це радує, - сказав Олександр Охріменко.

У ході робочої зустрічі активну участь брали працівники служби фізичного захисту, яким випала доля опанувати сучасні підходи ведення основної роботи. Більшість з них має значний досвід у реалізації заходів з покращення фізич-

ЛЮДИНА ФАХОВИХ ВЕРШИН

Цифра 60 зенацька позначилась на життєвому календарі Віктора Володимировича Воробей. Ніби вчора ювіляр перейшов із Нововоронезької атомної станції у колектив атомників Хмельницької АЕС, а минуло вже більше 32 років. На той час станція готувалась стати у число діючих. Потрібні були фахівці, що знають процеси ділення ядер, внутрішньореакторних реакцій тощо. Грунтовні знання Віктор Володимирович з дисципліни «атомні електростанції і установки» отримав у Московському інженерно-фізичному інституті, після якого працював інженером-фізиком науково-дослідного відділу АЕС. У відділі ядерної безпеки нашої станції він супроводжував налагодження систем внутрішньореакторного контролю.

З 1989 по 1996 роки Віктор Володимирович працював начальником ядерно-фізичної лабораторії та виконуючим обов'язки начальника відділу ядерної безпеки. Під його керівництвом було організовано об'їздування і впровадження ряду галузевих робіт з продовження ресурсу устаткування ядер-

ної установки, розвиток програмного забезпечення для нейтронно-фізичних розрахунків, роботу із впровадження на ХАЕС системи обліку і контролю МАГАТЕ із нерозповсюдження ядерних матеріалів.

Далі у його біографії посада провідного інженера управління реактором. Він брав активну участь у підготовці до пуску енергоблока №2

за що у 2004 році його нагороджено відзнакою «За пуск 2-го енергоблока ХАЕС».

Останні тринадцять років В.Воробей в якості начальника зміни блока. Він вимогливий до себе і колег, прекрасно обізнаний фахівець, поради якого корисні і слушні не лише молодшим колегам. Його інженерна ерудиція і фахові знання, творчий підхід до вирішення виробничих проблем отримали відгук у вигляді відзнаки «Почесний працівник ХАЕС».

Не лише на ниві власних здобутків відоме в Нетішині прізвище Воробей.

Донька ювіляра Олена Воробей (викладач А.М. Макарик) у 2004-2005 роках «встигла» взяти участь у трьох міжнародних виставках-конкурсах та виборола III місце у номінації «Образотворче мистецтво» і «Приз глядацьких симпатій» на VI Міжнародному конкурсі-фестивалі «Наша земля – Україна», що проходив у серпні 2004 року у МДЦ «Артек». Всеукраїнський конкурс «Світ моїх крилатих мрій» приніс ювілейну медаль «АероСвіту», а її робота була

надрукована у ювілейному календарі авіакомпанії.

Протягом того ж навчального року відбулося три персональні виставки: в стінах рідної ЗОШ №2, листопад 2004 року, у Хмельницькій обласній бібліотеці для дітей та в музеї книги і друкарства України, що розміщується на території Києво-Печерської Лаври. Насамкінець, вийшла друком її книжечка малюнків-розфарбовок «Лисичка і журавель», яку деякі нетішинці зберігають у своїх архівах як приклад творчого надбання молоді людини. І таких відзнак у родині Воробей дуже багато.

Ювіляр прикладає немало зусиль, щоб бути у гармонійній фізичній формі. Його можна зустріти на теренах міста на велосипеді, у доброму гуморі і гарному настрої. Він товариський і приязний, чудовий співрозмовник, людина високих ідеалів.

З нагоди 60-річчя і значних досягнень у виробничій діяльності Віктор Володимирович відзначений Почесною грамотою ДП «НАЕК» «Енергоатом».

Віктор Гусаров

«Електрика стає предметом розкоші»: рядові німці коментують положення в електроенергетиці

У Німеччині ускладнюється ситуація в області електроенергетики у зв'язку з послідовними кроками влади країни щодо відмови від експлуатації АЕС. Нагадаємо, що ФРН, фактично діючи за вказівкою Брюсселя, займається виведенням атомних реакторів з використання у відповідності із заявленим переходом на «зелені» джерела енергії.

До 2030 року Німеччина запланувала закрити всі діючі атомні електростанції (на сьогодні це 6 енергоблоків). Сумарно (знову таки - на сьогоднішній день) АЕС в Німеччині забезпечують близько 11% потреб в електроенергії.

Самі заяви про те, що атомна енергетика залишиться за бортом німецької генерації, викликають в ФРН не тільки суперечки, а й підвищення тарифів. Так, сьогодні стало відомо про

те, що більшість постачальників електроенергії на німецький ринок (86 компаній) заявили про заплановане підвищення тарифів на 8,1%, що істотно вище інфляційного рівня. Для Німеччини таке зростання цін ще деякий час тому здавався неймовірним. І це при тому, що з 1 січня поточного року понад 500 постачальників електроенергії вже підняли ціни на 5,4%.

Німецьке видання Die Zeit пише про те, що після такого підвищення середньостатистична сім'я Німеччини, яка споживає до 4 тис. кВт*год на рік, буде платити за підсумками року на 100 євро більше. Для німецької промисловості підвищення цін позначиться на вартості виробництва продукції, що призведе до зниження конкурентоспроможності німецьких товарів на ринку Євросоюзу.

В Німеччині екоактивісти на 1,5 години захопили теплоелектростанцію

2 лютого в містечку Даттельн, що неподалік від Дортмунда на заході Німеччини, сталася надзвичайна подія. Близько сотні екологічних активістів провели свою чергову гучну акцію. Вони на кілька годин захопили теплоелектростанцію (ТЕС).

За даними поліції, активісти проникли на територію станції, зламавши ворота. Вони називають електростанцію Datteln IV, яку поки не ввели в експлуатацію і яка повинна працювати на кам'яному вугіллі, «останнім цвяхом в труну кліматичної справедливості». Оператор електростанції вже подав заяву в поліцію через незаконне вторгнення на територію, - передає DW.

Як стверджують в поліції, протест пройшов мирно. Акцію організували два екологічних рухи. За даними поліції, в ній взяли участь до 120 протестувальників. Втім, самі учасники акції говорять про 150 учасників, які блокували об'єкти інфраструктури на території ТЕС. Коли поліція почала операцію з витіснення протестувальників з території ТЕС, організатори заявили про завершення акції, яка тривала близько дев'яти годин. Організатори назвали захоплення теплоелектростанції «дуже успішною акцією». Її причиною стало анонсоване запровадження в експлуатацію теплоелектростанції Datteln IV. Екологічні активісти додали, що ця акція є лише початком їх опору.

НАСЕЛЕННЯ НАКОПИЧИЛО 4 МЛРД ГРН БОРГІВ ЗА СПОЖИТУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЮ

Населення України у 2019 р. накопичило 4,081 млрд грн боргів за електроенергію, яка була спожита в рамках універсальної послуги і придбана у постачальників цієї послуги (ПУПів). Про це йдеться у опублікованих 3 лютого даних Міністерства енергетики та захисту довкілля.

Згідно з інформацією Мінекоенерго, рівень розрахунків населення в минулому році становив 89,5%, що є найнижчим показником серед всіх категорій споживачів універсальної послуги. Неповністю розрахувалися перед ПУПами також підприємства житлово-комунального господарства (рівень розрахунків – 94,5%), водоканали (94,4%) установи та організації державного (99,7%) та місцевих (99%) бюджетів.

Найбільшу заборгованість перед ПУПами мають наступні категорії споживачів: населен-

ня (4,081 млрд грн); підприємства житлово-комунального господарства (228,3 млн грн); підприємства та установи місцевого (47,4 млн грн) та державного (19,4 млн грн) бюджетів.

Переплату перед постачальниками універсальної послуги мають «Укрзалізниця» (112,6%), промислові підприємства (101,5%), сільське господарство (102,5%). Середній рівень розрахунків перед ПУПами серед всіх категорій споживачів у 2019 р. становив 95,4%.

В розрізі компаній-постачальників, найнижчий рівень розрахунків у 2019 р. був перед «Київською обласною енергопостачальною компанією» (92,1%), «Тернопільелектропостачачем» (93,2%), «Хмельницькенергозбутом» (93,3%) та ін. Переплати були здійснені перед компаніями «Енерга Схід» (100,1%) та «Полтаваенергозбут» (102,7%).

ВІДБУДЕТЬСЯ ПЕРЕВІРКА СИСТЕМ ОПОВІЩЕННЯ

12 лютого відповідно до «Плану основних заходів цивільного захисту територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту Хмельницької області у 2020 році», відбудеться комплексна перевірка системи оповіщення «Сигнал-ВО» з подачею всіх команд.

Перевірятиметься і система оповіщення Хмельницької АЕС з практичним включенням сирен на промисловому майданчику ХАЕС, а також в м. Нетішин, с. Комарівка, с. Полянє Славутського району. Перевірка триватиме з 10.00 до 12.00.

Перевірка спеціальної системи оповіщення промислового майданчика та 5-км зони ВП ХАЕС проводиться щоквартально, згідно із розробленим графіком.

МІСТО ПЛАНУЄ, БУДУЄ, ВИЗНАЧАЄ ПРІОРИТЕТИ

НЕТІШИН ПРИКРАСИТЬСЯ ПАРКАМИ

Міський голова Нетішина Олександр Супрунюк на прес-конференції для місцевих ЗМІ прокоментував деякі рішення 68 сесії міської ради, розповів про останні новини життя громади та відповів на запитання.

Бюджет Нетішинської міської ОТГ на 2020 рік був прийнятий міською радою на пленарному засіданні наприкінці минулого року, а на 68 сесії були внесені зміни - додатково було розподілено видатки на поточний рік. За словами міського голови Олександра Супрунюка, на 2020 рік передбачено практично ті ж самі видатки, що були у 2019-му. Прийнявши зміни до бюджету міста, передбачено кошти для завершення робіт першої черги міського парку культури та відпочинку – потрібно прокласти доріжки та облаштувати освітлення до пішохідного містка на дачний масив, що неподалік спорткомплексу. «Проект містка готовий, проведено конкурс через Прозоро на здійснення будівельних робіт. Визначено підрядника. Відповідно до проекту, вартість його становила понад 7,5 млн грн, але переможець запропонував нижчу ціну. Таким чином, для бюджету міста зекономлено 1 млн грн. Роботи з будівництва містка розпочнуться вже цього року» - зазначив Олександр Супрунюк.

Міський голова зазначив, що передбачено також початок будівництва парку в районі між вулицями Набережна і Будівельників та проспектом Незалежності. Там планується розмістити казкове містечко. Для нього вже нині виготовляються скульптури. Внесеними змінами до бюджету передбачено кошти на продовження робіт з поточного ремонту доріг та тротуарів у місті та на закупівлю універсальної техніки для КП НМР «Благоустрій» (телекопічного навантажувача) та катка, щоб підприємству можна було виконувати роботи з капітального ремонту доріг.

Окрім цього, передбачені кошти (1 млн грн) для безвідсоткової позики на виконання програми «Муніципальне житло м. Нетішин на 2017-2027 роки». Минулого року було надано 4 позики для працівників бюджетної сфери (програма розроблена спільно з профспілками бюджетних установ, вони ж визначають того, хто має отримати кредит). Ще 1 млн грн передбачено для поповнення револьверного фонду з надання поворотної фінансової допомоги для підтримки і розвитку житлового фонду, де господарюють ОСББ (розподіляються комісією за участю ОСББ через КП НМР «Агенція місцевого розвитку»).

ГРОШІ ПОТРІБНІ, А ЧИ БУДУТЬ?

Міський голова зазначив, що на даний час немає жодної інформації про те, чи буде фінансування державою двох фондів, які останні роки

досить активно фінансувались – Фонду соціально-економічного розвитку та Державного фонду регіонального розвитку. Щодо першого, то взагалі немає ніяких повідомлень про те, що він має фінансуватись на 2020 рік, а щодо другого, то планується дофінансувати ті об'єкти будівництва, які були розпочаті у 2019 році. Але навіть на такі об'єкти зменшено фінансування по Хмельниччині на 28 млн грн.

До державного бюджету з міського виключено значну частину податку акцизного збору, кошти якого спрямовуються на розвиток інфраструктури громади. Хмельниччина «взамін» отримає понад 800 млн грн. З них - на дороги комунального значення (місцеві) обласним бюджетом передбачено 10% від цієї суми. Депутати обласної ради визначились, що нинішнього року фінансуватимуться сільські дороги, в 2021 році – дороги міст районного значення. І тільки в 2022 році будуть виділені кошти на ремонт доріг в містах обласного значення. «Нами прийнято рішення звернутись з проханням до депутатів обласної ради передбачити додатково ще 10% від загальної виділеної суми (800 млн. грн.), щоб в нинішньому році профінансувати ще й міста обласного значення. Такий лист я підготував на ім'я депутата обласної ради Івана Гладуняка», - сказав міський голова.

На даний час також невідомо чи отримає в повному обсязі з державного бюджету кошти Нетішин, які сплачує ДП «НАЕК «Енергоатом» - 1% від чистого прибутку.

Під час спілкування не оминув увагою Олександр Супрунюк і питання тарифу на електроенергію. Він повідомив, що народним депутатом України Оленою Копанчук вже зареєстровано у Верховній Раді законопроект, який передбачає зниження тарифу за використанню електроенергії для споживачів, які мешкають у 30-ти кілометровій зоні АЕС. Як відомо, Нетішинська міська рада двічі приймала звернення на адресу керівництва держави щодо зменшення тарифу, звернення було направлено і на ім'я народного депутата. Також Олена Копанчук разом з іншими депутатами, які представляють територіальні громади 30-км зони довкола АЕС, працюють над розробкою проекту закону про статус міст-супутників АЕС.

МЕДИЦИНА І ОСВІТА – У СФЕРІ ОСОБЛИВОЇ УВАГИ

Штучно роздутою назвав міський голова ситуацію із впровадженням медичної реформи в Нетішині. Медичну реформу він назвав правильною. Сенс її в тому, що раніше на кожного зареєстрованого в місті мешканця виділялась певна сума коштів на лікарню, незалежно від того чи він лікується в Нетішині, чи в іншому місті. З 1 квітня ті медичні установи та заклади, які укладуть договір із Національною Службою здоров'я України, фінансуватимуться нею за фактом наданих послуг. Тобто, для того, щоб отримати кошти, лікар вторинної ланки (взъкопрофільний спеціаліст) повинен буде прийняти тільки того пацієнта, який має електронне направлення від сімейного лікаря. В іншому випадку НСЗУ не профінансує медичні послуги. І якщо це буде лікар не нетішинський, а з іншого міста, то саме він отримає гроші за послугу.

Як зазначив міський голова, у медзакладі Нетішина є досвідчені та кваліфіковані лікарі. Є молоді, які себе добре зарекомендували, іншого

роднім міська влада надала житло, щоб заохотити до роботи у Нетішині. Він повідомив, що за останні роки зроблено багато задля того, щоб покращити матеріальну базу медзакладу. Нині ведуться перемовини щодо відкриття на базі нетішинської лікарні відділення обласного кардіологічного центру. «Лікарі повинні усвідомити, що часи змінюються, і їм потрібно теж змінюватись. І якщо пацієнти не розуміють необхідності мати в місті лікарню і будуть надалі отримувати послуги у інших місцях, то, звичайно ж, кошти до нашої лікарні не надійдуть. Тому закликаю користуватися послугами нетішинської лікарні і не узагальнювати окремі випадки неналежного, на думку окремих осіб, обслуговування. Потрібно розуміти ще й те, що не завжди пацієнт буває правий», - зауважив Олександр Супрунюк. За його словами, на 2020 рік з місцевого бюджету передбачено достатньо коштів, щоб профінансувати нетішинську лікарню на базовому рівні 2019 року. За цей рік вона повинна засвідчити свої можливості, і тоді по факту стане зрозуміло, хто користується попитом і надає достатньо кваліфіковану медичну допомогу та має своїх пацієнтів, а хто цього не має.

Недостатнє державне фінансування - єдина суттєва проблема, яка нині існує в медичній галузі», - вважає міський голова.

Він повідомив, що на цей час декларації із сімейними лікарями підписали лише 28 із 37 тисяч нетішинців. Таким чином КП НМР «Центр ПМСД» недоотримало з державного бюджету майже четверту частину запланованих коштів. Відтак, можуть втратити роботу кілька лікарів та медсестер.

Що стосується реформи у освітянській га-

лузі, то закон про середню освіту, прийнятий декілька днів тому Верховною Радою, ще не підписаний президентом. Реформа освіти буде тривати до 2024 року. «У нас є достатньо часу. Було поспішним бажання окремих працівників управління освіти подати інформацію щодо впровадження реформування вже нині. Коли підпише закон президент, потрібно буде його вивчити. Будуть проведені наради зі спеціалістами, буде організоване широке обговорення реформи освіти з батьками, дітьми і громадськістю, і тільки після того ми розробимо стратегію впровадження цієї реформи. У наступному навчальному році не буде впроваджуватись ніяких змін. Я прошу не панікувати, не вірити панічним чуткам. Все проходить спокійно та виважено. Будемо вивчати досвід інших міст, зваживши всі «за» і «проти». Один з варіантів - залишити всі наші школи в такому ж статусі, якими вони є нині, бо дві з чотирьох шкіл переповнені і працюють у 2 зміни. А в усіх школах класи з 1-го по 11-й повноцінні. Головне, що необхідно зробити все для того, щоб наші діти отримували максимально якісну освіту», - сказав Олександр Супрунюк.

Відділ з організаційних питань апарату виконавчого комітету Нетішинської міської ради

ПРАЦІВНИКИ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ АЕС ДОЛУЧИЛИСЯ ДО АКЦІЇ ПРОТЕСТУ «STOP ТРУДОВОМУ РАБСТВУ»

30 січня працівники Хмельницької АЕС приєдналися до Всеукраїнської попереджувальної акції протесту проти антинародних законів проектів під гаслом «STOP трудовому рабству». Причиною став проект Закону «Про працю» № 2708.

Як зазначив у своєму виступі голова первинної профспілкової організації ВП ХАЕС Михайло Гук, законопроект, який поданий Кабінетом Міністрів України на розгляд до Верховної Ради, повністю ігнорує права найманих працівників. Зокрема згідно із законопроектом «Про працю» №2708, скасовується законодавче регулювання систем оплати праці і нормування; вводиться тру-

довий договір з нефіксованим робочим часом; стає можливим звільнення працівника без будь-яких підстав; скасовується норма

про те, що заробітна плата підлягає індексації; встановлюється право роботодавця припинити короткострокові трудові договори без будь-яких обмежень; чиниться тиск на

працівника шляхом загрози його звільнення з ініціативи роботодавця. За новим законопроектом можна працювати хоча б кожний день понаднормово, у нічний час, вихідні, святкові та неробочі дні без обмежень на законодавчому рівні, однак при цьому оплата праці працівників надурочних скорочується на 80%.

Передувало акції Всеукраїнське віче, яке відбулося 16 січня в Києві, де взяли участь понад 60 тисяч первинних профспілкових організацій. Учасники віче вирішили звернутися до Президента України В.О.Зеленського, Голови Верховної Ради України Д.О. Разумкова, Прем'єр-міністра Украї-

ни О.В.Гончарука з вимогою: негайно зупинити процеси законодавчого руйнування представниками їх політичної сили трудового законодавства і трудових прав, законодавства про гарантії діяльності професійних спілок, ефективно працюючої системи загальнообов'язкового державного соціального страхування; відкликати з Верховної Ради України проект Закону України «Про працю», проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо окремих питань професійних спілок)».

Понад 500 учасників попереджувальної акції у місті-супутнику Хмельницької АЕС, підтримали резолюцію Всеукраїнського віча, де зокрема, зазначалося: «Якщо не захистимо трудові права сьогодні, завтра на українців чекатиме повне безправ'я у всіх сферах суспільного життя!»

АНАЛІЗУЄМО ЗАКОНОПРОЕКТ

Законопроект неприйнятний тому, що порівняно з діючим Кодексом законів про працю знищує найважливіші правові та соціальні гарантії:

- скасовується державна гарантія мінімальної заробітної плати на рівні не нижче прожиткового мінімуму та індексація заробітних плат в умовах інфляції;

- знижується до 4 відсотків підвищений розмір заробітної плати на роботах із важкими, шкідливими та небезпечними умовами праці (зараз за умовами Генеральної угоди розмір встановлюється за результатами атестації на рівні від 4% до 24%);

- скасовуються, зокрема, додаткові відпустки за роботу з важкими та шкідливими умовами праці, за особливі умови праці, додаткова відпустка на 10 днів матерям, які мають дітей до 15 років;

- скорочується майже удвічі гарантований щотижневий безперервний відпочинок до 24 годин, замість існуючих 42-х, що дає можливість впровадити один вихідний день замість двох;

- знято граничну межу надурочних робіт (зараз 120 годин), тобто працівника за умовами трудового договору можна змусити працювати скільки завгодно, з щоденним (міжзміним) інтервалом лише 12 годин;

- зменшується у 5 разів оплата за надурочну роботу та роботу у вихідні та святкові дні до рівня 20%, замість подвійної оплати, як зараз;

- скасовується заборона залучати до роботи в нічний час жінок з дітьми віком до трьох років та на роботи зі шкідливими та небезпечними умовами – вагітних жінок;

- повністю скасовується захист працівників з інвалідністю.

Водночас вводиться нібито позитивна норма захисту від психологічного насильства та мобінгу працівника, але статтею 35-ю цього ж Закону (виключне право роботодавця на звільнення) вона зводиться нанівець.

Трудовий договір буде укладатися в письмовій формі. І в цьому документі має бути прописано все: права та обов'язки сторін, характеристика виконуваної роботи, тривалість відпустки й умови її поділу, умови оплати праці, тривалість робочого часу та часу відпочинку, строки повідомлення про розірвання трудового договору та грошові компенсації тощо.

Також договір передбачатиме ще й ДОДАТКОВІ умови звільнення. Хіба буде працівник, який не має на що жити і шукає роботу, сперечатись чи підпише все, що йому додатково нав'яже

роботодавець? Звичайно підпише. Якщо зараз більшість гарантій захисту йому забезпечує Закон, то в нових реаліях діятиме лише підписаний трудовий договір, возведений у ранг Закону. Причому, якщо роботодавець наполягає на зміні істотних умов праці, а працівник з цим не погоджується, роботодавець просто такого працівника звільнить.

Законопроект встановлює такі види Трудових договорів: безстроковий, строковий, короткостроковий, сезонний, з нефіксованим робочим часом, учнівський, трудовий договір з домашнім працівником.

На окремих видах потрібно зупинитись детальніше.

СТРОКОВИЙ ТРУДОВИЙ ДОГОВІР. У проекті є перелік випадків, коли строковий трудовий договір має укладатися обов'язково. Але включено таку підставу для укладання, як «за згодою сторін». А це відкриває можливість масового використання таких договорів без будь-яких обмежень. Усі працівники потраплять на гачок невизначеного майбутнього та обмеженої в часі зайнятості.

ТРУДОВИЙ ДОГОВІР З НЕФІКСОВАНИМ РОБОЧИМ ЧАСОМ. Це взагалі безцінний подарунок роботодавцеві. Якщо робота є, працівника викликають, причому у будь-який день, у будь-який час, якщо роботи немає – сиди вдома. Оплата праці здійснюється за фактично відпрацьованим часом. Якщо роботи немає місяць – оплачується 8 годин. Це абсолютне безправ'я, оскільки роботодавець не несе жодної відповідальності за таких працівників, не надає відпусток, не гарантує навіть мінімальну зарплату, не сплачує лікарняні, ЄСВ та податки. І таких працівників на підприємстві може бути до 10%. Як може забезпечити сім'ю батько, який начебто офіційно працює, а зарплату приносить 500 гривень на місяць. Такі трудові відносини інакше ніж фальшивкою не назвеш.

Слід відзначити ще одне так зване «нововведення» Уряду: відповідальність за майнову шкоду. Тепер працівник буде нести відповідальність не лише за пошкоджене майно, а й за не отримані роботодавцем прибутки, тобто законно працювати безоплатно до кінця життя.

Докладніше про звільнення. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця.

Стаття 35 проекту Закону «Про працю» означає тільки одне - звільнення працівника на підставі одноосібного бажання роботодавця, без мотивації, без обґрунтувань, без підстав і доказів, без можливості працівнику звернутися до суду. За все це пе-

редбачена компенсація в «три копійки», враховуючи рівень офіційних (світлих) зарплат на переважній більшості підприємств. І якщо в світі ця норма здебільшого застосовується лише для керівників, в українському варіанті вона буде застосовуватися масово, знищуючи будь-які гарантії трудових прав.

Додайте до цього свавілля й ще такий перелік «новаций» від влади, які закладені в цей та інші пакетні законопроекти:

- роботодавець зможе звільнити працівника «за втрату довіри» без жодних обґрунтувань;

- захист від звільнення для жінок обмежується строком використання відпустки у зв'язку з вагітністю і пологами (70 днів до і 56 днів після пологів);

- відсутність в законопроекті заборони на звільнення одиноких жінок з дітьми віком до 14 років або дитиною з інвалідністю;

- роботодавець зможе попереджати про розірвання короткострокового трудового договору за 3 календарних дні смс-кою;

- працівника можна буде звільнити в період тимчасової непрацездатності.

Далі. Відсторонення профспілок від процедур звільнення.

Сьогодні погодження звільнення працівника з профкомами відбуваються мало не щодня і тисячі працівників щороку уникають незаконних звільнень. У проекті закону «Про працю» профспілки взагалі не згадуються. Тому профспілка вже не зможе блокувати незаконні звільнення працівників з будь-яких підстав. Замість профспілок з'являються якісь «представники працівників», уповноважених незрозуміло на що.

Будь-які гарантії діяльності профспілок та працівників підприємств, обраних до профспілкових органів, у законопроекті відсутні. Право профспілок на поширення інформації, право на запитування відомостей про залишки коштів на рахунках, право на приміщення тощо виключені. Сама можливість створення профорганізації на підприємстві під великим сумнівом.

При повному обмеженні прав та гарантій працівників, вводиться додатковий бонус для роботодавців у вигляді вкрай обмеженого набору санкцій та в разі зменшених штрафів за порушення трудового законодавства. Скасовуються КЗпП України, Закони «Про оплату праці» та «Про відпустки».

Це лише декілька основних загроз від проекту закону «Про працю».

Павло Прудніков,
заступник Голови Атомпрофспілки

ВПЛИВ КУРІННЯ НА ЗДОРОВ'Я

В тютюновому виробі міститься близько 4000 хімічних компонентів, що можна поділити на групи: нікотин; смоли; чадний газ; подразнюючі речовини.

В людському організмі немає жодного органу або системи, на які б не діяв згубно тютюновий дим.

Випалюючи 20-25 цигарок на день, людина дістає дозу нікотину, яка для того, хто не курить є смертельною. Зв'язуючись з гемоглобіном еритроцитів крові, оксид вуглецю утворює стійку сполуку – карбоксигемоглобін. За таких умов виникає хронічне кисневе голодування. Діти та підлітки, що курять, відстають у рості, у них знижується рівень розумової і фізичної працездатності, часто погіршується самопочуття, виникають головний біль, запаморочення тощо. Хронічне подразнення слизової оболонки гортані тютюновим димом сприяє запаленню голосових зв'язок. Вони потовщуються, грубшають, змінюється тембр голосу, розвиваються хронічні запальні процеси в трахеї, бронхах, легенях. Легені людини, яка випалює пачку цигарок на день протягом року,

містять літр осадженої смоли. Кожна випалена цигарка може скоротити життя курців на 8 хвилин. У курців ймовірність захворіти на рак легень у 10 разів вища, ніж у тих, хто не палить. Тютюнопаління істотно збільшує ризик розвитку інших форм раку, 50% випадків захворювань на рак сечового міхура серед чоловіків та 25% серед жінок, пов'язано з курінням. Ймовірність виникнення раку підшлункової залози в 2-5 разів вища, ніж у людей, які не курять. Паління жінок під час вагітності збільшує частоту ускладнень вагітності і випадків внутрішньоматеринської смерті плоду, позначається на здоров'ї дитини, негативно впливає на психічний і фізичний розвиток протягом перших 7-8 років життя. Перебування у приміщенні, де курять (пасивне куріння) протягом години, рівнозначне вичурюванню 4 цигарок. Позбутися шкідливої звички непросто. На щастя, є чимало випробуваних способів кинути палити і почати здоровий спосіб життя. Єдине «але» – немає універсального методу, котрий підійшов би всім і

кожному. Тому потрібно вибрати для себе спосіб чи поєднання способів, які будуть дієвими саме для вас.

Позбутися залежності важко, але завдяки наполегливості ви зможете стати сильнішим за цигарку.

Свєнєнїя Фаб'янчук,
начальник відділу охорони здоров'я

ВЧЕНІ З'ЯСУВАЛИ, ЩО РІК НАРОДЖЕННЯ ЛЮДИНИ ВПЛИВАЄ НА ЙОГО СПРИЙНЯТЛИВІСТЬ ДО ГРИПУ

Дослідники вважають, що тип грипу, яким люди хворіють в дитинстві, впливає на імунну систему.

Вчені з'ясували, що вразливість людини до того чи іншого типу грипу залежить від віку. Про це повідомляє New Atlas.

У дослідницьких колах, які вивчають грип, існує таке поняття, як феномен антигенного імпринтингу. Відповідно до теорії, тип грипу, яким людина хворіє в ранньому віці, впливає на реакцію імунної системи на вірус до кінця його днів.

Результати нового дослідження додали ваги цій гіпотезі. Дослідники змогли відстежити рідкісний сезон грипу, щоб виявити швидкі зміни в тенденціях зараження, які судячи з усього, пов'язані з віком пацієнтів.

Справа в тому, що два підтипи грипу А, що викликають кашель, біль у горлі і лихоманку, зазвичай циркулюють в різні сезони. Але в епідеміологічний сезон з 2018 по 2019 роки циркулювали відразу обидва підтипи - H1N1 і H3N2.

Саме це дало можливість для дослідників грипу в Університеті Мак-Мастера, Канада рідкісну можливість вивчити поняття антигенного імпринтингу.

"Ми вже знали з наших попередніх досліджень, що сприйнятливості до певних підтипів грипу може бути пов'язана з роком народження. Але нове дослідження йде набагато далі в вивченні антигенного імпринтингу", - заявив провідний автор дослідження з Університету Монреалю Ален Ганьон.

Робота вчених допоможе сфері охорони здоров'я в підготовці до чергового сезону грипу, допомагаючи визначити, які демографічні групи піддаються найбільшому ризику, в залежності від підтипу вірусу.

"Попередній імунітет людей до таких вірусів, як грип або навіть коронавірус, може надати величезний вплив на ризик захворювання під час наступних епідемій і пандемій. Розуміння того, як попередній імунітет робить людей захищеними або сприйнятливими до вірусу, справді важливо для того, щоб допомогти нам визначити групи населення, які піддаються найбільшому ризику під час сезонних епідемій і спалахів нових вірусів", - говорить співавтор Метью Міллер.

ЛІКВІДУВАЛИ ЗАГОРЯННЯ АВТОМОБІЛЯ

4 лютого о 01:29 на лінію 101 надійшло повідомлення про загоряння автомобіля по вул. Висоцького у м. Нетішин. До місця пожежі було направлено вогнеборців 8 державної пожежно-рятувальної частини. По прибуттю було встановлено, що об'єктом пожежі є легковий автомобіль BMW X5. О 01:36 пожежу ліквідовано. Завдяки оперативним діям рятувальників, автівку вдалося врятувати від повного знищення. Загиблих та травмованих на пожежі не було.

3-й державний пожежно-рятувальний загін ГУ ДСНС України у Хмельницькій області

ЗАТВЕРДЖЕНО ПЕРЕЛІК ОПОРНИХ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я У ГОСПІТАЛЬНИХ ОКРУГАХ НА ПЕРІОД ДО 2023 РОКУ

У Хмельницькій області опорними закладами стали: Волочиська центральна районна лікарня; Городоцька центральна районна лікарня; Дунаєвецька центральна районна лікарня; Кам'янець-Подільська міська лікарня; Красилівська центральна районна лікарня; Старокостянтинівська центральна районна лікарня; Хмельницька обласна лікарня; Шепетівська центральна районна лікарня; Славутська центральна районна лікарня ім. Ф. М. Михайлова; Хмельницька міська лікарня.

У МОЗ пояснили, що перелік опорних закладів визначений на основі відповідної Методики формування мережі робочою групою, яка

Holtec завершила виготовлення 20 контейнерів HI-STORM для проекту ЦСВЯП

На заводі AMD (Advanced Manufacturing Division, місто Камден, США) компанії Holtec International завершено виготовлення та проведено заводські приймальні випробування 20 контейнерів HI-STORM та одного багатопольового контейнера БЦК-31 для відпрацьованого ядерного палива (ВЯП) з реакторів ВВЕР-1000. Обладнання призначено для проекту Централізованого сховища відпрацьованого палива (ЦСВЯП) з українських АЕС, будівництво якого ведеться НАЕК «Енергоатом» за технологією Holtec International.

була сформована МОЗ України за участю представників Національної служби здоров'я України, Міністерства розвитку громад та територій України, представників проекту USAID «Підтримка реформи охорони здоров'я» та обласних державних адміністрацій.

Однією з головних умов формування переліку стала доступність закладів для пацієнтів. Шлях до лікарні не повинен перевищувати 1 годину.

До переліку включено заклади охорони здоров'я, що відповідають вимогам або можуть бути підвищеними до багатопрофільних лікарень інтенсивного лікування першого або другого рівня.

Контейнери HI-STORM та БЦК-31 виготовлено у рамках виконання другого етапу контракту між Енергоатомом та Holtec International на постачання обладнання для ЦСВЯП. Загалом другий етап передбачає виготовлення 20 контейнерів HI-STORM, 14 контейнерів БЦК-31, 6 контейнерів БЦК-85, 3 контейнерів HI-STAR та 3 залізничних платформ для перевезення контейнерів HI-STAR. Наразі на різних етапах готовності знаходиться виготовлення контейнерів БЦК-31, розпочато виготовлення контейнерів HI-STAR, 50% готовність 3-х залізничних платформ для перевезення HI-STAR.

ВІТАЄМО!

Ігоря Володимировича РЕПЕЦЬКОГО

Людмилу Василівну ТАТАРИН
Любов Сергіївну ГАЛАЙ
Раїсу Миколаївну ШКАМБАРНУ
Сергія Петровича ТАРАСЮКА
з Днем народження!

*Зичимо щастя, зичимо долі,
Щоб хліба й до хліба було в Вас доволі,
Чаша здоров'я хай не міліє,
Збуваються райдужні задуми-мрії.
Нехай здоров'я завжди добрим буде,
Щоб в роботі ладилось усе,
За справи добрі хай шанують люди,
У дім хай доля затишок несе.
Хай горе обходить завжди стороною,
А щастя приходить і плетється рікою!
Бажаєм тепла і добра, і любові!
Хай Господь дарує многі літа,
А в серці довіку живе доброта.*

Колектив ЦДПРВ

Загублене пенсійне посвідчення на прізвище Сторожук Раїса Степанівна вважатимемо недейсним.

ГІДРОЕЛЕКТРОСТАНЦІЯ СЕЛА МЕЖИРІЧ

У 1920 році був прийнятий відомий план ГОЕЛПРО. На великих і малих річках були зведені десятки електростанцій різної потужності. Після Великої Вітчизняної війни план електрифікації був поширений на території Західної України, що була в складі СРСР (3 вересня 1939 року). На річці Вілія, яка є кордоном між Рівненською і Хмельницькою областями, протягом 1950-х років було побудовано три електростанції в селах Загребля, Кунів Хмельницької області, Межиріч Ровенської області.

Село Межиріч розташоване за 5 км на південь від Острога в межиріччі річок Вілія і Збитенка. В березні 1949 року в селі було добровільно організоване колективне господарство, якому дали назву імені 31-ї річниці Радянської Армії, і котре очолив Микола Стасюк. В 1951 році був прийнятий план звести електростанцію потужністю 75 кВт вище злиття двох згаданих річок. Планувалося 30 кВт електроенергії постачати місту Острог, 15 – по договору сусідньому селу

Слобідка Плужнянського району Кам'янець-Подільської (тепер Хмельницької області). Будівельні роботи розпочалися зимою і планувалися закінчитися в кінці грудня 1952 року. Ось що писала Острозька районна газета "Сталінський шлях" від 2 березня 1952 року про це будівництво: "Рік у рік зростає матеріальний і культурний рівень трудящих нашої країни, про який постійно піклується більшовицька партія і радянський уряд.

Минуло небагато часу після укрупнення колгоспу ім. 31 річниці Радянської Армії, а результати господарювання вже позначилися.

Колгосп організаційно зміцнів, створено нові галузі господарства, підвищується культура землеробства. Зростає культура колгоспного села. Ще більші перспективи для підвищення врожайності всіх сільськогосподарських культур і продуктивності громадського тваринництва відкриваються перед колгоспом після закінчення будівництва Межиріцької ГЕС, будівництво якої вже розпочалося".

Я використав фрагмент статті, щоб показати дух тієї епохи, коли будувалася ГЕС, коли всі сторони життя в державі були заполітизовані. Електростанцію планували відкрити в грудні 1952 року, але колгоспники "зобов'язалися" закінчити будівництво до початку жнив. Однак ГЕС не була відкрита ні в 1952 р., ні в 1953 р., ні в 1954 р.

Для будівництва електростанції було вибрано майданчик, де потрібно було на землях села Слобідка викопати канал довжиною 80 метрів і поставити в кінці каналу будівлю ГЕС.

Ще один канал довжиною 263 метри потрібен був для підведення води річки Збитенка нижче будівлі електростанції. Копали лопатами, довбали ломами, а землю вивозили кінями, тачками, виносили по трапах носилками. Пізніше поставили декілька транспортерів, які приводилися в рух дизель-генератором. Транспортери часто простоявали через поломку дизеля, ломалися від мокрого ґрунту. Воду з

каналів викачували насосами. На земляних роботах кожен день працювали десятки колгоспників: Драчук Яків, Поліщук Василь, Дацюк Олександра, Матвійчук Віра, Мисюк Адам, Мисюк Сергій, Чуюк Надія, Козачук Надія та багато інших.

Практично все доросле населення села брало участь в будівництві ГЕС. На копанні каналів щоденно працювали до півночі люди. Крім місцевих селян на земляних роботах були задіяні і робітники с. Завидів. В 1952 році роботами по спорудженню електростанції керував виконроб Уразаєв О.М. і десятник Коливайко. Уразаєв був військовим пілотом. Потім його відізнали у військову частину і будівництво ГЕС закінчував десятник Коливайко.

Всі механізми будови: дизель, генератор, насоси і транспортери обслуговував комбайнер Іван Білецький, 1924 р.н. В 1951 році він закінчив Клеванське училище, де здобув професію комбайнера.

Олександр Романчук

З ІСТОРІЇ ЕНЕРГЕТИКИ ВОЛОДИМИРА-ВОЛИНСЬКОГО

Володимир-Волинський був осередком електрифікації всієї західної частини Волинської області. Стати таким важливим центром місту дала можливість робота гідроелектростанції на річці Луга та теплової електростанції, яку збудували за польської влади у 1934 році.

Роботу електростанції, яка розташовувалася поряд із сучасною будівлею філії, забезпечували газогенератор «Вінтертур» потужністю 150 кВт, дизельгенератор «Франко Тоссі» потужністю 80 кВт та двигун «Мерседес Бенц» потужністю 100 кВт, - повідомили в прес-центрі ПАТ «Волиньобленерго».

На території теперішніх господарських приміщень філії були склади з торфом, який і слугував паливом для електростанції. Дотепер зберігся басейн, в якому охолоджувалася відпрацьована вода.

Потужності Володимир-Волинської електростанції на початках її роботи ледь вистачало для електрозабезпечення міста. Від неї були заживлені п'ять трансформаторних підстанцій. Знаходилися вони на території сучасної філії, біля теперішньої автостанції. Остання збереглася й до сьогодні, і зі встановленням сучасного обладнання й досі повноцінно продовжує роботу. Польські трансформаторні підстанції були двоповерховими, на першому стояли трансформатори 10 кВ, а на другому – комірці РУ 0,4 кВ.

Також у місті працювало ще кілька дизельних електростанцій, зокрема на територіях теперішньої птахофабрики, швейної фабрики, біля залізниці та підприємства вуглерозвідки. Проте у середині 1950-х потреба у них поступово відпала, адже почалася електрифікація міста і району від державної енергосистеми. У цей же час почалася і консервація гідроелектростанції на річці Луга.

У 1955 році поблизу танкового полку збудували першу електричну підстанцію 110/35/6 кВ, яка й нині залишається головною у забезпеченні електроенергією Володимир-Волинського та району. Там стояли два трансформатори потужністю 7 500 кВА та 6 300 кВА. Від підстанції

побудували лінії 35 кВ у напрямку сіл Микуліч, Федорівка, Бужанка (там відповідно у 1963, 1979 та 1971 роках запрацювали ПС 35/10 кВ). У 1961-му введено в дію підстанцію в Устилузі, відповідно до неї заживлена ПЛ 35 кВ Володимир-Волинський – Устилуг. У 1973 році запрацювала ПС 35/10 кВ в Овадному. У 1976-му – ще одна підстанція у Володимирі-Волинському біля газокompресорної станції, у 1962 році – у Володимирівці та Рогожанах.

Упродовж десяти років від трансформаторних підстанцій, збудованих у селах, були протягнуті практично у всі населені пункти лінії 10 кВ. У 1960-1970-х електромережі жили 24 колгоспи, 2 радгоспи. Окремі з сільськогосподарських підприємств утримували тваринницькі комплекси на сім тисяч голів ВРХ. Аби гарантувати безперебійне електропостачання таким важливим об'єктам, біля кожного корівника стояли ще й невеликі резервні дизельні електростанції.

Згодом потреба у роботі польської електростанції зменшилася, а згодом і зовсім зникла. Електростанція була повністю зупинена 19 січня 1960 року. Демонтоване обладнання передали у Сарненський район Рівненської області на гранітно-кар'єрне управління. Зараз на місці електровні, як тоді називали електростанцію,

знаходиться приміщення Володимир-Волинської філії ПАТ «Волиньобленерго» та майстерня з ремонту трансформаторів.

Електромережі міста Володимир-Волинського, дизельна електростанція та електромережі Нововолинська, мережі Устилуга та Овадного структурно відносилися до Володимир-Волинської мережевого району або так званого «міського» РЕМу. Він разом з Луцьким та Ковельським входив до структури Волинського підприємства електромереж. Директором мережевого району працював Олександр Данилович Вавринов, головними інженерами були Микола Олександрович Козак, Володимир Пилипович Максимець.

Ще з початку 1960-х років на базі мережевого району діяла єдина в області майстерня з ремонту трансформаторів. Багато років її майстром працював Микола Козак, замінив його на посаді Володимир Толсторожев. Електрослюсар майстерні Володимир Федосейкін за багаторічну працю в енергетиці нагороджений званням заслуженого енергетика України.

У 1975 році Володимир-Волинський мережевий район об'єднали з Володимир-Волинським районом електричних мереж, утвореним 1960 року в структурі Волинського енергетичного експлуатаційного управління сільського господарства, який забезпечував електрифікацію сільського господарства. На початку 1960-х років цей РЕМ експлуатував 118 км ліній 35 кВ, 438 км 10 кВ. Територіально він обслуговував електрослужбовців сучасних Володимир-Волинського, Іваничівського, Любомльського, Турійського, Горохівського, Луцького та Рожищенського районів. Начальником «сільського» РЕМу працював Василь Бабій, його заступником був Анатолій Щипа.

Об'єднаний РЕМ став основою теперішньої Володимир-Волинської філії ПАТ «Волиньобленерго». Першим його очільником став Василь Бабій. Головними інженерами вже об'єднаного підприємства працювали Володимир Максимець, Валерій Баснін, Микола Литвинчук.

10 ДИВНИХ ПРАВИЛ ПОВЕДІНКИ ЗА СТОЛОМ З РІЗНИХ КУТОЧКІВ СВІТУ

Правил поведінки за столом нас вчать змалечку. Те, як людина поводить себе під час прийому їжі, говорить про її освіченість та виховання. Популярними навіть зараз є курси етикету, на яких розповідають про правильне сервірування стола, подачу страв, використання приборів. Проте іноді те, чого нас вчать у нашій країні, є непринятною поведінкою за кордоном. Деякі правила етикету під час подорожі до іншої країни можуть здатися нам дещо специфічними та, навіть, шокуючими.

Розглянемо 10 правил поведінки за столом з різних куточків світу, які істотно відрізняються від тих, до яких звикли ми.

НЕ ДОІДАЙТЕ УСО ЇЖУ НА ВАШІЙ ТАРИЛЦІ

В деяких провінціях Китаю не прийнято гостям доїдати усю їжу з тарілки. Справа в тому, що порожня тарілка буде показувати господарю, що ви ще досі не наїлися та залишаєтесь голодними. Для господарів будинку це буде справжньою образою, бо така поведінка з боку гостя свідчить, що вам дали недостатню кількість їжі. Це є неприйнятним у китайській родині.

З іншого боку, в Індії та Японії під час трапези потрібно з'їдати все. Залишки на тарілці вказують на те, що запропонована вам їжа була несмачною.

Отже, слідкуйте за тим яку кількість їжі ви кладете до своєї тарілки, знаходячись у східних країнах.

НЕ ВСТРОМЛЯЙТЕ ПАЛИЧКИ В РИС

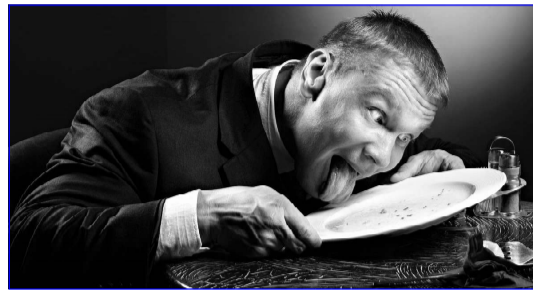
У гостях чи у ресторанах в Японії кладіть палички паралельно до кутка столу та близько до себе на спеціальну підставку. А ось встромляти палички в їжу не потрібно. Таке поводження з приборами буде розцінюватися як неприйнятне. У Японії існує традиція: під час похорон у тарілку з рисом покійного встромляють палички.

Тому не ставте себе у незручне положення під час прийому їжі в Японії і пам'ятайте про це правило.

НЕ ЦОКАЙТЕСЬ

Під час святкувань за столом у нас заведено піднімати келихи з напоєм, говорити «Будьмо!» та цокатися. Ця традиція вже настільки ввійшла до нашого життя, що неможливо уявити як люди в інших країнах можуть такого не робити.

А ось в Угорщині, якщо ви почнете цокатися за столом, на вас не тільки косо будуть дивитися, а й можуть зробити зауваження. Справа в тому, що у 19 столітті австрійська влада придушила повстання угорців, після чого лідери країни влаштували публічне святкування. Саме на ньому вони гучно цокалися келихами. Вважають, що саме це слугувало зародженням такої традиції.

Деякі кажуть, що цокання келихами приносить нещастя. Тому, піднімаючи келих, необхідно просто промовити «egeszsegedre!» (перекладається як «за ваше здоров'я»).

«НІ!» ЛІВІЙ РУЦІ!

У деяких країнах Сходу та Африці не прийнято їсти лівою рукою, а тим паче торкатися нею тарілки. Нею в цих країнах прийнято підмивати після туалету. Крім того, також непристойно передавати документи.

Використовувати ліву руку можна тільки «лівшам», але при цьому тоді їм заборонено в тих самих цілях користуватися правою.

ВИКОРИСТОВУЙТЕ ВИДЕЛКУ ПРАВИЛЬНО

Таїланд – це ще одна східна країна, де головною стравою вважають рис. Але не поспішайте хопатися за виделку, щоб його їсти.

На стіл зазвичай кладуть палички, ложку та виделку. Виделку потрібно тримати в лівій руці, а ложку – у правій. Їсти виделкою не є нормою етикету в цій країні. Її використовують, щоб розділити їжу на менші шматочки, а потім перекласти її до ложки.

ЇЖТЕ РИБУ ВІДПОВІДНО ДО ЕТИКЕТУ

Ще одна норма китайського етикету говорить про те, що не можна перевертати рибу, якщо вже одну її частину ви з'їли. Людина яка це зробить, накличе «dao yue» («біду або невда-

чу»). Перевертаючи рибу ви наче перевертаєте човен рибалки. Дуже забобонні китайці іноді навіть не торкаються нижньої частини цього морепродукту.

Однак, це правило розповсюджене тільки на півдні Китаю та у Гонконгу.

ПРАВИЛЬНО ПИЙТЕ КАВУ

Важко уявити свій початок дня без філіжанки кави. І це не тільки притаманно людям в Україні.

У культурі бедуїнів в Йорданії існує цілий кавовий етикет. У гостях жінки і чоловіки сидять окремо і чекають поки господар спробує каву сам. Він це робить, щоб впевнитися, що каву можна подавати іншим. Каву ж наливають у маленькі філіжанки та подають справа наліво. Прийнято просити добавки, але не більше трьох разів.

БУДЬТЕ ОБЕРЕЖНІ З ФІШКАМИ

В Бразилії на столах у стейк-хаусах лежать фішки. Якщо фішка повернута зеленою стороною вгору – ви не проти добавки і вам будуть пропонувати їжу ще й ще. Тому, якщо ви наїлися, просто переверніть фішку червоною стороною догори.

Беріть напій двома руками, якщо вам його запропонувала літня людина

Таке правило етикету існує в Кореї. Там дуже уважно ставляться до літніх людей та поважають їх. Тому, коли літня людина дає вам напій, візьміть його двома руками аби показати як ви її шануєте. У Кореї також прийнято чекати моменту, коли найстарший за столом почне їсти. Тільки після цього й решта беруть до рук палички.

КАПУЧИНО ТІЛЬКИ ДО ОПІВДНЯ

Якщо вам пощастить опинитися в Італії, аби не здаватися дивним для оточуючих, не замовляйте капучино після полудня. Цей напій прийнято вживати разом з круасаном вранці на сніданок. Що ви можете випити, так це еспресо.

Аби не навішати на себе ярлик «ще одного туриста, який нічого не знає про культуру», перед тим як їхати до іншої країни ознайомтесь більш детально з правилами етикету. Тоді ви точно будете впевненими, що ви нікого не образите своєю поведінкою.

КАРАНТИН ТРИВАЄ

Вже другий тиждень школярі Нетішинської міської ОТГ перебувають на карантині. Коли діти повернуться до навчальних закладів поки невідомо. У п'ятницю, 7 лютого, засідала комісія. Наразі карантинні заходи продовжено до 7 лютого включно.

Епідситуацію у громаді прокоментували фахівці Нетішинського міського лабораторного відділен-

ня ДУ «Хмельницький ОЛЦ МОЗ України». Відтак, з 3 по 5 лютого 2020 року зареєстровано 325 випадків ГРВІ, в тому числі 22 випадки грипу (дітей до 17 років – 162 випадки, 6 випадків грипу, що становить 49% та дорослих – 163 випадки, 16 випадків грипу, що становить 51%). Найбільш інтенсивно епідемічний процес протікає серед дітей 5-14 років (67 випадків, що становить

41% від усіх захворілих дітей) та дорослих віком 30-64 роки (135 випадків).

В порівнянні з минулим тижнем захворюваність зменшилася в 1,4 раза (на 30%), серед дітей 0-17 років на 52% (з 336 випадків до 162). Серед дорослих захворюваність зросла в 1,2 раза (з 133 випадків до 163). Кількість госпіталізованих за три дні поточного тиж-

ня – 20 осіб, в тому числі 12 дітей, та 8 дорослих. Летальних випадків не зареєстровано.

Відділ з організаційних питань апарату виконавчого комітету Нетішинської міської ради

СКЛАДСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ПРОПОНУЄ

Хмельницьке відділення ВП «Складське господарство» має можливість реалізації вторинної сировини, а саме: відходи деревини, бій та відходи скла, тару скляну використану об'ємом 0,5 л та 3 л.

Попередня оплата через розрахунковий рахунок.
Тел.: (03842) 6-22-58,
факс (03842) 6-22-74.

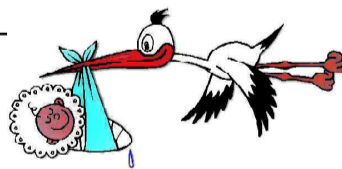
ПОПОВНЕННЯ

З 30 січня по 6 лютого 2020 року в акушерському відділенні Нетішина народилося 5 немовлят: 2 хлопчики і 3 дівчинки. Всі немовлята цього разу - нетішинці.

Мамою найбільшої новонародженої дитини стала нетішинка Віталіна Юрївна Коренюк.

Її синочок народився вагою 3860 г при зрості 57 сантиметрів.

Щиро вітаємо батьків з поповненням у сім'ї.
Дані на 9 годину 6 лютого 2020 року.

ПЕРСПЕКТИВА

Розповсюджується безкоштовно

30100, Хмельницька обл., м.Нетішин, вул. Лісова, 6, редакція.
Тел.: редактор 6-37-85; кор-т: 6-37-86; www.xaes.org.ua;

Головний редактор В.П.Гусаров, тел.: 6-37-84
E-mail: gusarov.viktor@khnp.atom.gov.ua

Засновник - адміністрація і трудовий колектив Хмельницької атомної електростанції

Зам. 230. Тираж 1350 екз. Обсяг 1.44 д.а. Набір і текстові діапозитиви виготовлені у ДОД ЦГЗ ХАЕС.
Газета віддрукована офсетним способом у ДОД ЦГЗ ХАЕС. Свідоцтво про реєстрацію серії ХЦ № 200 від 25 жовтня 1994р.